

chodní, platí přece jenom výlučně pro církev latinskou a nezavazuje příslušníky církve východní (sjednocené), vyjma když běží o věci, které ze samé povahy věci se dotýkají též církve východní (can. 1. Codexu i. c.).

Příslušnost k ritu východnímu se řídí zpravidla křtem; kněží mají přísně zapovězeno získávat k přestupu z jednoho ritu do druhého; k přestoupení do jiného ritu nebo k návratu do dřívějšího ritu je třeba souhlasu papežského; výjimky platí pro manželku (can. 98; can. 257). Východní ritus zná jen dva stupně nižších svěcení, lektorát a subdiakonát. Pokračovati ve svěcení podle ritu latinského lze jen se svolením apoštolského stolce, při čemž je třeba doplniti chybějící stupně svěcení podle ritu latinského (can. 1004). Orientálci jsou vázání na formu sňatku, předepsanou Codexem, jen pokud vstupují ve sňatek s příslušníkem latinského ritu. (can 1094, 1099).

Jeden z nejnápadnějších rozdílů proti církvi latinského ritu se jeví v tom, že kněží ritu východního nejsou vázání celibátem, pokud uzavřeli manželství před přijetím vyšších svěcení. Kněží s vyšším svěcením ovdovělí však nemohou se znovu oženiti. Ženatí kněží nemohou býti biskupy; tito jsou voleni z řad řeholníků. Nejnovější praxe církve katolické však zdá se prakticky uplatňovati i v ritu východním celibát mezi kněžími.

Dne 1. V. 1917 (motu proprio „Dei providentis“) ustavil papež Benedikt XV. S. kongregaci pro ecclesia Orientali, jíž předsedá sám papež, která soustřeďuje veškeru agendu církve východní a především pěstuje myšlenku unionismu (can. 257). Motu proprio z 15. X. 1918 zřídilo při této kongregaci Pontificio Istituto Orientale, k vědeckému zkoumání církvi východních. Péčí S. kongregace orientální také již publikovány některé výsledky kanonické kodifikace orientální (dosud sedm svazků, mezi nimi zvláště sv. 1. a 2. různé texty novějšího práva církvi východních z let 1550 až 1902; 1932).

III. Ritus východní s hlediska státního práva církevního. Církevně státní předpisy nečiní rozdílu mezi ritem východním a západním, považující je za součást téhož vyznání. Respektují však tu okolnost, že oba rity jsou samostatně organizovány a proto nutno příslušnost k ritu v matrice zvláště vyznačiti, příslušníci jednoho ritu nejsou

povinni přispívati na potřeby ritu druhého a pro příslušnost k ritu (přistoupení a přestoupení, zápis novorozenců do matriky) dlužno aplikovati předpisy zák. č. 96/1925 Sb. stejně jako při samostatných vyznáních. Vzájemné poměry členů různých ritů katolické církve však ponechává naše zákonodárství jako vnitřní věc zákonům církve katolické (srov. výn. min. vnitřní z 2. XII. 1929, č. 35742/1928). Odkazujeme proto na heslo: Katolická církev.

Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je zák. č. 290/1920 Sb., o zrušení kobliny a rokoviny, kterým uvedené prestace byly zrušeny pouze pro církev řeckokatolickou, ačkoli se vyskytují též v církvi římskokatolické. Vymáhání těchto prestací na povinnících vedlo zejména na Podkarpatské Rusi k početným přestupům řeckokatolíků ku pravoslaví, k zabírání řeckokatolických kostelů pravoslavnými a k různým nežádoucím zjevům. Když však byl dán průchod státní autoritě a obnoven pořádek, nastalo úplné uklidnění, obzvláště když koblina a rokovina přestaly býti místními obročními příjmy řeckokatolických duchovních a když jim úbytek z toho vzniklý byl nahrazen ze státní pokladny zvýšenými doplňky kongruy.

Literatura.

Pelesz: „Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom“, Würzburg und Wien 1881; Ottův Slovník naučný: heslo „Řekové sjednocení a nesjednocení“, XXI., 522 a sl. (Fr. Žilka); Mayrhofer-Pace: „Handbuch für den politischen Verwaltungsdienst“, IV., 1898; Ročenka republiky Československé, roč. 1933; Statistica con cenni storici della Gerarchia e dei fedeli di rito orientale, vyd. S. Congregazione Orientale, 1932, Vatikán; Codificazione canonica orientale, dosud fasc. I—VII, vydává S. congregazione orientale; Gunkel-Zscharnack: „Die Religion in Geschichte und Gegenwart“, sv. II., 1928, str. 72—76, čl. K. Völker: „Einigungsbestrebungen“, I., katholische; tamže, sv. IV., 1930, str. 768—778; Rücker: čl. „Orientalische Nationalkirchen“; tamže, sv. IV., str. 798—802, Beth: „Orthodox-Anatolische Kirche“; tamže, sv. V., 1931, str. 1359—1368, Rücker: čl. „Unierte Kirchen des Orients“; Bušek-Hendrych-Laštovka-Müller: „Československé církevní zákony“, sv. I., 1931, zvl. tam Bušek: „Historický úvod“.

Tomáš Kudláček.

Řeckovýchodní církev

viz Pravoslavná církev.